

команди України в фінальному турнірі чемпіонату Європи-2013 (шосте місце) – на рівні професійних баскетболістів спостерігається тенденція до дисбалансу показників змагальної практики. Провідні гравці команди мають близькі до максимальних показники офіційної змагальної практики національного та міжнародного рівнів, інші гравці команди задовольняються змагальною практикою в товариських або контрольних іграх, що призводить до зниження інтегральних характеристик загальнокомандної підготовленості. Це актуально для ігор національних чемпіонатів та офіційних міжнародних турнірів – чемпіонатів Європи, світу, Олімпійських ігор.

Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Шляхами вдосконалення підготовленості висококваліфікованих баскетболістів в умовах глобалізації спорту вищих досягнень є уніфікація національних систем підготовки, подальша інтеграція їх основних положень і практична реалізація в кращих міжнародних центрах підготовки на різних етапах багаторічного вдосконалення.

Подальші розвідки в даному напрямі ґрунтуються на вивченні проблем дисбалансу показників змагальної практики різного рівня та визначенні шляхів її подолання.

Література

1. Борисова О. Сучасні підходи до підготовки тенісистів високого класу / О.Борисова // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2013. – № 3. – С. 3-8.
2. Борисова О. Теоретико-методологическое обоснование формирования и развития профессионального спорта в Украине (на материале тенниса) / О.Борисова // Фізична активність, здоров'я і спорт. – 2011. – № 1(3). – С. 3-11.
3. Дорошенко Э. Показатели технико-тактической деятельности как фактор управления подготовкой баскетболистов высокой квалификации / Э.Дорошенко // Наука в олимпийском спорте. – 2014. – №1. – С. 17-22.
4. Желязков Ц. Основы на спортната тренировка / Ц. Желязков, Д. Дашева. – София: Гера арт, 2011. – 432 с.
5. Козлова Е. Подготовка спортсменов высокой квалификации в условиях профессионализации легкой атлетики / Е. Козлова. – К.: Олимпийская литература, 2012. – 368 с.
6. Матвеев Л. Общая теория спорта и ее прикладные аспекты / Л. Матвеев. – М.: Советский спорт, 2010. – 340 с.
7. Платонов В. Периодизация спортивной тренировки. Общая теория и ее практическое применение / В. Платонов. – К.: Олимпийская литература, 2013. – 624 с.

Тарасова Г.К., Смирнова І. М.
Національний університет кораблебудування ім. адм. Макарова,
Херсонський філіал Національного університету кораблебудування
ім. адм. Макарова

Дефінітивна характеристика поняття «культура здоров'я педагога з фізичного виховання та спорту»

Анотація. У статті йдеться про культуру здоров'я як важливий складовий компонент загальної культури людини. Подається теоретичне обґрунтування поняття «культури здоров'я» та його складових і супутніх понять, розкривається їх сутність і зміст.

Теоретичне осмислення даної проблеми дало можливість визначити не тільки сутність культури здоров'я, як в цілому, так і для педагогів з фізичного виховання та спорту.

Автори пропонують власне визначення поняття "культура здоров'я педагога з фізичного виховання та спорту".

Ключові слова: здоров'я, культура здоров'я, культура здоров'я педагога з фізичного виховання та спорту.

Аннотация. Тарасова А.К., Смирнова И.Н. ДЕФИНИТИВНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОНЯТИЯ «КУЛЬТУРА ЗДОРОВЬЯ ПЕДАГОГА ФИЗИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ И СПОРТА»

В статье говорится о культуре здоровья, как о важном составном компоненте общей культуры человека. Дается теоретическое обоснование понятия «культуры здоровья» и его составляющих и сопутствующих понятий, раскрывается их сущность и содержание.

Теоретическое осмысление данной проблемы позволило определить не только сущность культуры здоровья, как в целом, так и для педагогов физического воспитания и спорта.

Авторы предлагают собственное определение понятия "культура здоровья педагога по физическому воспитанию и спорту".

Ключевые слова: здоровье, культура здоровья, культура здоровья педагога по физической культуре и спорту.

Annotation. Tarasova G. K., Smirnova I. M. Definitions characteristics of the concept "culture of health educators in physical education and sport".

The article says about the culture of health as an important component of the overall culture of rights. Deals with theoretical substantiation of the concept of "health culture" and its components and related concepts, revealed their essence and meaning.

Theoretical understanding of the problem allowed us to determine not only the essence of the health culture, both in general and for teachers of physical education and sport.

The authors offer own definition the concept of "health culture of the teacher of physical education and sport".

Keywords: health, health culture, health culture of the teacher of physical culture and sports.

Актуальність дослідження. Сьогодні проблема здоров'я населення в умовах сучасного українського суспільства має першорядне значення. А проблема загрози здоров'ю розглядається світовою спільнотою як ще одна зі значущих загроз, що визначаються масштабами планети: а саме загроза світової війни; екологічні катаклізми; демографічна загроза; нестача ресурсів планети; наслідки науково-технічної революції і таке ін.

Вирішення проблеми збереження та укріплення здоров'я, входячи в число пріоритетних завдань суспільного розвитку обумовлює актуальність теоретичної і практичної розробки даної проблеми, визначаючи необхідність розгортання відповідних наукових досліджень і вироблення методичних і організаційних підходів до збереження здоров'я та його формування. Це відображено в низці державних нормативних документів («Національна доктрина розвитку освіти України в ХХІ ст.», Закон України «Про охорону здоров'я», «Національна програма патріотичного виховання громадян, формування здорового способу життя, розвитку духовності та зміцнення моральних засад суспільства», «Концепція формування позитивної мотивації на здоровий спосіб життя у дітей та молоді», «Концепція валеологічної освіти педагогічних працівників») і покладено в основу формування здорової особистості з високим рівнем громадянської відповідальності, готової до самостійного вибору власного місця в житті.

Звідси виникає потреба розглядати феномен здоров'я в контексті культурологічного підходу, виділяючи в самостійне поняття таку дефініцію, як «культура здоров'я».

У сучасній науковій літературі це питання практично не розроблене.

Отже, метою наших наукових пошуків є провести теоретичний аналіз наявних у літературі підходів до дослідження поняття «культури здоров'я», теоретично обґрунтувати поняття «культура здоров'я» та аналізі супутніх йому визначень в науковій літературі, а також розкрити сутність і зміст цих понять відповідно до професійної діяльності фахівця з фізичного виховання і спорту.

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень і публікацій. Враховуючи різноплановість та об'ємність феномену культури здоров'я в науковій літературі є різні підходи до його визначення [2–8].

Традиційно «культура здоров'я» різними авторами розглядається як частина загальної культури людини, одна з її складових, що відображає її гармонійність і цілісність як особистості, адекватність взаємодії з оточуючим світом і людьми, а також здатність людини до творчого самовираження та активної життєдіяльності.

Культура здоров'я відбивається у специфічних формах і способах життєдіяльності особистості, орієнтованих на формування як індивідуального, так і суспільного здоров'я» [7].

Але найбільш задовольняючим нас і мабуть найвичерпуючим є визначення даної дефініції С. Свіриденко, за яким «культура здоров'я – це історично

визначений рівень розвитку вмінь і навичок, що сприяють збереженню, зміцненню та відновленню здоров'я людини, реалізації з цією метою внутрішніх резервів організму» [7]. Тобто вона є самостійним педагогічним феноменом, до якого сьогодні прикуто увагу фахівців різного профілю, зокрема педагогів, психологів, медиків, фахівців з фізичної культури та спорту.

А от же, як педагогічний феномен поняття «культури здоров'я» для нас представляє інтерес в світі того, що культурна людина є не тільки «споживачем» свого здоров'я, але й його «виробником» [3].

Результати досліджень проблеми. Оскільки відповідальність фахівця з фізичної культури і спорту, пов'язана з формуванням фізичного і духовного здоров'я підростаючого покоління та вимагає не тільки знання основ професійної діяльності, але й особливого ставлення до педагогічного процесу, що проявляється в позиції педагога доцільним буде дати визначення такому поняттю, як культура здоров'я для фахівця з фізичного виховання та спорту.

Так, О. Ахвердова та В. Магін в своїх наукових працях зазначають, що: «культура здоров'я фахівця з фізичного виховання та спорту являє собою ні що інше, як рівень інтеграції когнітивно-мотиваційного, емоційного і когнітивно-вольового компонентів» [1]. Однак спроба визначити феномен культури здоров'я фахівця з фізичного виховання та спорту через психічні утворення вказує на неможливість використання культури здоров'я у якості інтегрального показника ціннісного ставлення до здоров'я і крім того не відображає бажаного нами педагогічного аспекту. Однак на цьому спробі надати визначення дефініції культури здоров'я педагога чи фахівця з фізичного виховання вичерпуються. Натомість в літературних джерелах знаходимо визначення культури здоров'я педагога, яке сформульоване Н.Н. Мальячук і подане у такому вигляді: «культура здоров'я педагога – це системи знань, ціннісно-сміслових установок, емоційно-вольового досвіду педагога і його готовності до практичної діяльності, спрямованої на пізнання, розвиток і вдосконалення власного здоров'я і творення здоров'я учнів, формування в них здоров'язорієнтованої поведінки, що безперервно трансформується» [5].

Усвідомлення значення педагога в якості носія культури здоров'я підвело нас до визначення сутності культури здоров'я педагога з фізичного виховання та спорту.

Відповідальність фахівця з фізичної культури і спорту, пов'язана з формуванням фізичного і духовного здоров'я підростаючого покоління, вимагає не тільки знання основ професійної діяльності, але й особливого ставлення до педагогічного процесу, що проявляється в позиції педагога, а саме в педагогічному впливі, котрий накладається на образ «культури здоров'я», вже сформований культурним та соціальним середовищем.

З погляду на це нам представляється доцільним розглядати культуру здоров'я педагога з фізичного виховання та спорту як суб'єкту професійної діяльності у якості складного багатокомпонентного утворення, що ґрунтується на поєднанні загальної культури, сучасних наукових поглядів, об'єднуючих культуру здорового способу життя, культуру використання методів формування та зміцнення здоров'я,

а також сукупності цінностей, норм, знань і навичок, котрі реалізуються за допомогою відповідної педагогічної діяльності та забезпечують необхідні передумови й умови, які були б спрямовані на розвиток, формування, збереження і зміцнення здоров'я самого педагога та здоров'я тих, з ким проводиться навчально-виховний чи навчально-тренувальний процес.

Висновки й перспективи подальшого розвитку. Роблячи підсумок, необхідно зауважити, проблема культури здоров'я стала підніматися сучасним суспільством порівняно недавно.

Теоретичне осмислення даної проблеми дало можливість визначити сутність культури здоров'я як в цілому так і, як суб'єкту професійної діяльності.

Таким чином, як свідчить теоретичний аналіз науковці схилилися до думки про те, що культура здоров'я педагога з фізичного виховання та спорту – це вкрай важлива складова загальної культури суспільства, що є однією із найактуальніших проблем сьогодення і потребує свого подальшого дослідження.

Подальші дослідження в цьому напрямку ми вбачаємо у визначенні критеріїв, показників і рівнів ціннісного ставлення до здоров'я педагогів з фізичного виховання та спорту і створенні моделі формування культури здоров'я педагога з фізичного виховання та спорту.

Література

1. Ахвердова О. А. К исследованию феномена "культура здоровья" в области профессионального физкультурного образования / О.А. Ахвердова, В.А. Магин // Теория и практика физической культуры. – 2002. – №9. – С.5 – 7.
2. Бикмухаметов Р.К. Формирование культуры здоровья и здорового образа жизни будущих педагогов // Социально-гуманитарное знание. – 2003. – №4. – С.147 – 156
3. Горашук В.П. Формирование культуры здоровья школьников (теория и практика). – Луганск: Альма-матер, 2003. – 376с.
4. Культура здоров'я старшокласника (ліцеїста-медика) / [Латишева Т., Манжелєєв Г., Тарапата М. та ін.]. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/PPMB/texts/2009_8/09tvmtime.pdf.
5. Мальярчук Н. Н. Формирование культуры здоровья педагогов // Вестник ТюмГУ. – 2007. – №6. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://cyberleninka.ru/article/n/formirovanie-kultury-zdorovya-pedagogov>.
6. Мойсєєв В. П. Сучасні підходи до вивчення феномену культури здоров'я. – Тернопіль: Богдан, 2012. – 125с.
7. Свириденко С. Формування навичок здорового способу життя / С. Свириденко, О. Васьченко // Початкова освіта. – 2007. – №16. – С. 12 – 15.
8. Скумин В.А. Культура здоровья - фундаментальная наука о человеке. - Новочеркасск: ТЕРОС, 1995. – 132с.

Татарченко Лариса Іллівна, Носенко Людмила Іванівна
Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

Аспекти формування здорового способу життя студентів вищих навчальних закладів

Анотація. Розглянуто питання формування здорового способу життя у студентів ВНЗ, як методу забезпечення психофізичної готовності студентської молоді до майбутньої професійної діяльності.

Ключові слова: студент, здоровий спосіб життя, фізичне виховання, ВНЗ, здоров'я.

Анотация. Рассмотрены вопросы формирования здорового образа жизни у студентов вузов, как метода обеспечения психофизической готовности студенческой молодежи к будущей профессиональной деятельности.

Ключевые слова: студент, здоровый образ жизни, физическое воспитание, вузов, здоровье.

Annotation. The question of a healthy lifestyle in university students as a method of providing psycho-physical readiness of students to future careers.

Keywords: student, healthy lifestyle, physical education, universities, health.

Вступ. Враховуючи зниження рівня життя, погіршення екологічних умов, скорочення медичних і соціальних державних програм на перший план висуваються проблеми фізичного здоров'я сучасної молоді. У загальному комплексі умов, які визначають рівень здоров'я сучасного студентства, першочергового значення набуває їхній здоровий спосіб життя [2].

В останні роки значно зріс обсяг робіт, присвячених дослідженню ефективності впровадження діяльності, спрямованої на забезпечення здорового способу життя студентської молоді. Численні автори [3] зазначають, що здоровий спосіб життя, особливо для студентів в період навчання у ВНЗ, повинен стати щоденною потребою. Тільки виховання цієї потреби у студентські роки, дасть змогу забезпечити в майбутньому збереження здоров'я. Актуальність питання формування та інтеграції навичок здорового способу життя у студентів ВНЗ обумовлена тим, що саме в цей період закладається фундамент здоров'я, який забезпечує психофізичну готовність майбутніх фахових спеціалістів до професійної готовності.

Мета дослідження – з'ясувати основні аспекти формування здорового способу життя у студентів ВНЗ.

Методи дослідження: теоретичний аналіз та узагальнення даних науково-методичної літератури, порівняння та зіставлення.

Результати дослідження та їх обговорення. Сьогодні успішне оволодіння вищою освітою можливе лише за умови достатньо високого рівня здоров'я [3]. Тому врахування особливостей способу життя, зокрема фізичної активності і позитивне ставлення до фізкультурно-спортивної діяльності, є важливим елементом організації здорового способу життя студентської молоді.

Авторитетні науковці наголошують, що фізичне виховання у ВНЗ є фундаментальною частиною оздоровлення студентів. Фізичне виховання,